
[p1]

Haarlem 26 November 1883

Eerweerde Heer en goede Vriend!

In den zelfden omslach waar Gij dezen brief in vindt, zende ik U de aantekeningen terug over de oude Friesen in Vlanderen. Het zijn belangrijke aantekeningen; die mij ten deele onbekend waren. Ze zijn mij van groot nut geweest bij 't opstellen van mijn west vlaamsche reisverhaal¹ ik heb ze daarin te pas kunnen brengen. En ik heb de vrijheid genomen den name des heeren Claerhout bij die gelegenheid met dankbaarheid te vermelden. Dat verslach van mijne westvlaamsche reize heb ik verledene weke mijnen vrienden en bekenden alhier voor gedragen - gelijk Rond den Heerd, 't laatst verschenen nummer, vermeldt.² Eerlang - in Januari en Fébruari a.s. - wordt het opgenomen in "De Tijdspiegel", en 'k hope U en den heer Claerhout alsdan eenen afdruk te kunnen zenden.

Wil nu nog mijnen herteliken dank aanveerden voor uwe bemiddeling in 't overzenden van des heeren [Claerhout's] aantekeningen, en

[p2]

wil dan ook zoo goed zijn, als 't U belieft, bij 't terugzenden van deze aantekeningen, den heere [Claerhout] mijnen besten dank te betuigen voor de moeite die hij wel heeft willen nemen, ten mijnen behoeve.

Ook dank ik U voor de verklaringen, in uw laatste schrijven vervat, betreffende den geslachtsname Daenekindt. Zou Daenekindt en eveneens Daeninck niet beteekenen: kind of zoon van den Daene, van eenen Dene, eenen Noorman? Daar is allichte in de 8st en 9de eeue, als Denen en Noorlui zoo dikwijls al plunderende, moordende en zengende in de landen aan de Noordzee, vooral ook in Vlanderen vielen, eenen Noorman of Dene achter gebleven, of heeft eener friesch-vlaamsche maged moeder gemaakt van een Daenekindt, van eenen Daeninck. Immers de bekende oud-brugsche dichter Eedwaert den Dene bewaarde in zijnen name ook de gedachtenisse aan die noordsche vikingen, vrijbuiters en zeeroovers, niet waar? Zoo denk ik.

.....

1 Land, volk en taal in West-Vlaanderen. In: De Tijdspiegel (1884) 1 en 2. Overdruk in de handbibliotheek van Gezelle.

2 Lovende bespreking van Winklers "Land, volk en taal in West-Vlaanderen" door A. Duclos. In: Rond den Heerd: 18 (1883) 52, p.406.

Was Janus Erasmus, wiens levensbeschrijvinge ik U zond³ den zelfden dien Gij zocht?

Een lijstje van oude en verouderde woorden heb ik niet. Ik zal er een voor U aanleggen.

..... [p3] .....

Uwe laatste Loquela heb ik wederom, als immer met dit blad het geval is, met groot genoegen gelezen en betracht, en er veel bijzonders in gevonden. Vooral uwe "Wisselbank"⁴ acht ik eene zake van groot belang voor den bloei onzer algemeene dietsche tale. Uw "spoorhuis" en "spoorhalle"⁵ heb ik terstond in gebruik genomen in mijn opstel over West-Vlaanderen (met opgave van herkomst) - gelijk Gij eerlang zult kunnen lezen.

Houd mij, als 't U belieft, de volgende kleine aanmerking ten goede. Zij betreft de woorden die ik leze in 't laatste nummer van Loq⁶ bl. 41, op 't woord bouterame: "ik verbeelde door u°, de korte oe, [*fransche*] ou". Ik weet wel, het afbeelden van zekere klanken door zekere letterteekens is slechts eene zake van overeenkomst, van onderling goedvinden, tusschen de lieden van eene en de zelfde schrijftale. Het is eene onwezenlike zake, zonder vasten grondslach. In zoo verre hebt Gij alle vrijheid en ook alle recht om den zelfden klank dien de Duitschers met u, en de Franschen met ou afbeelden, voor te stellen door u° - als men 't dan maar weet. Maer juist dit letterteeken door U voorgesteld, acht ik ongeschikt, wijl het lichtelik tot verwarring en misverstand aanleiding geven kan. Immers de twee-

..... [p4] .....

klank, die in de hoogduitsche en hollandsche talen uitgestorven is, maar in de friesche en vlaamsche talen nog duidelijk wordt gehoord, en die ook in het oude hoogduitsch bestond, wordt door uo afgebeeld; te weten de klank, de tweeklank die wij, Gij als Vlaming, ik als Fries, uitspreken in de woorden bloed en moed, als bloe-od en moe-od, waar de Hollanders en Hoogduitschers slechts den enkelvoudigen oe klank hooren laten. Geeft men aan de

.....

3 Zie [brief van J. Winkler aan G. Gezelle van 18/09/1883](#).

4 De 'Wisselbank' is een rubriek in Loquela waarin naast bastaardwoorden (vooral uit het Frans) hun Vlaamse of Nederlandse equivalent wordt geplaatst.

5 Zie: Loquela: (Bamesse 1883) 6, p.48: Station, = vl. Spoorhuis. — Het waterhuis, te Brugge, stond over en aan de waterbuizen, langs welke het drinkwater in stad kwam. Onvl. statie, station, bahnhof, enz.

6 Loquela: (Bamesse 1883) 6.

u van uo de volle weerde, spreekt men haar als ou in 't fransch, dan beeldt de letterverbinding van uo (oe-u, ou-o) naukeurig de oude, echte, vlaamsche en friesche uitspraak der woorden bloed, moed af. En zoo boekstaafden ook de oude Duitschers, de oude Germanen in 't algemeen dezen tweeklank: bluod, muoth.

En dies komt het mij ongeschikt voor om den enkelvoudigen, korten oe klank (b.v. in bouterame) af te beelden door u°, 't welk te weinig verschilt van uo. Inderdaad, naar mijne bescheidene meening, blijft ons Vlamingen en Friesen niets anders over, zoo wij onze zuivere, korte, enkelvoudige oe- of ou-klank willen afbeelden (en waartoe we de fransche ou niet willen, de hollandsche oe niet kunnen gebruiken) - dan om hier de hoogduitsche, laat ik liever zeggen de algemeene germaansche, ja

..... [p5].....

..... p2.....

de algemeene wereld-u te gebruiken. En te schrijven buterame. Wil men deze oorspronkelijke u nog nader onderscheiden van de fransche u, wel, dat men de eerste dan û schrijve, zoo als de Friesen doen in hun bûter = boter, en de tweede ü, als de Hoogduitschers. Maar u° kan te lichtelik de jammerlike verwarringen tusschen de oe, de uo, de ou, de u, de ü of ue vermeerderen.

Ik vroeg U, eenigen tijd geleên, mij eenen name te noemen voor een oostendsch visschersdochterkijn. Gij antwoorddet mij: "Lite". Wat is dat voor eenen name? Van welken vollen of oorspronkeliken name is het een "koseform"? - Of las ik verkeerd, en schreeft Gij Mite? Immers Mite is hier eenen "koseform" van Maria. Mag ik hierop een antwoord van U ontvangen als Gij weêr eens de penne opvat om mij te verblijden met eenen brief?

Het gaat mij als U; ook ik ben overladen met arbeid. Maar ik doe het geerne. Het stormt hier alle dagen - en de eene hevige regenvlage verdrijft de andere; daar bij is 't zoel en maf. Kwam er maar eene frisschen Ooster, die ons vorst bracht en zonneshijn! Dat ware mij liever.

Zij mij herteliken gegroet!

Uw vriend

Johan Winkler.

Briefbeschrijving

Verzender	Winkler, Johan
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	26/11/1883
Verzendingsplaats	Haarlem
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.
Gepubliceerd in	Juliaan Claerhout (1859-1929). Gemiste kans of menselijk tekort ? / door Jan Persyn. - Antwerpen / Amsterdam : De Nederlandse Boekhandel, 1975, p.183-184 ; De briefwisseling tussen Guido Gezelle en Johan Winkler. Deel 1: Inleiding en brieven (1881-1883) / door Dries Gevaert. - Gent : onuitgegeven licentieverhandeling, (academiejaar 1983-1984), p.188-191

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	1 enkel vel; 1 dubbel vel, 211 mm x 133 mm papier, wit papiersoort: 5 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Toevoegingen	op zijde 1 links in de bovenrand: Aan G. Gezelle (inkt, hand P.A.)

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	5371
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.11682

Inhoud

Incipit	In den zelfden omslach waar
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	26/11/1883, Haarlem, Johan Winkler aan [Guido Gezelle]
Editeur	Rik Van Gorp; Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2023
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.

Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
